

LITIJSKI predilec

GLASILO PREDILNICE LITIJA

Leto XVII.

Litija, april 1976

Številka 4

Ponovno sprejet

Stabilizacijski program gospodarjenja

Delavski svet je na zasedanju 13. aprila obravnaval problematiko posameznih sektorjev, ter v zvezi s tem sprejel stabilizacijski program gospodarjenja Predilnice Litija za leto 1976.

Vse težji gospodarski položaj tekstilne industrije v svetu, kakor tudi naše jugoslovanske in slovenske, ki se kaže v prekomernih zalogah gotovih izdelkov v industriji,

— zmanjšanju prodaje na domačem in tujem trgu,

— povečanju stroškov zaradi podražitev osnovnih surovin in povečanih carinskih davkov, kakor tudi povečanju vseh ostalih stroškov v procesu proizvodnje, kot so električna energija, pomožni material, družbene davke itd.

— pomanjkanju obratnih sredstev za normalno poslovanje,

— stagnaciji v družbeni produktivnosti in rentabilnosti poslovanja,

— in zamrznitvi prodajnih cen proizvodov iz leta 1974, terja temeljite proučitve finančno ekonomskega stanja v podjetju in iskanje vseh notranjih rezerv in odpravo obstoječih slabosti.

Zato sprejemamo akcijski stabilizacijski program podjetja, kot nujen samoupravni ukrep z namenom in cilji uvrstitve ekonomskega položaja podjetja in rentabilnega poslovanja.

Stabilizacijski program vsebuje naslednje naloge:

1. Zastaviti vse napore za doseg planirane količine proizvodnje v predilnici, sukalnici in previjalnici. Pri tem je nujno v največji meri izkoristiti proizvodne zmogljivosti, zastoje pa zmanjšati na minimum.

2. Povečati produktivnost dela v proizvodnji in vseh ostalih službah. Doseči optimalne obremenitve delavcev na vseh delovnih mestih. Izvesti v te namene proizvodno tekmovanje po izmenah in oddelkih.

3. Posebno pozornost posvetiti povečanju česane in sintetične preje zaradi večje rentabilnosti tega izdelka.

4. Zmanjšati stroške v vseh fazah predelave in vseh služ-

bah. Izboljšati izkoristek surovin, predelavo odpadkov, racionalno porabo sintetične preje, ki je na zalogi.

5. Izboljšati kvaliteto proizvedene preje in s tem zmanjšati reklamacijske zahteve.

6. Zmanjšati zaloge surovin in s tem izboljšati likvidnost poslovanja. Prav tako zmanjšati zaloge starih in reklamiranih prej.

7. Poskrbeti za racionalne in poceni nakupe osnovnih surovin in vsega drugega materiala.

8. Uskladiti cene v okviru odobrenega cenika iz leta 1974.

9. Izvesti selekcijo in izbor kupcev glede na njihove plačilne sposobnosti, sortiman in perspektivnost poslovanja.

10. Izdelati norme povsod tam, kjer obstajajo pogoji za normiranje dela, v proizvodnji in ostalih službah.

11. Organizirati kvaliteto vhodno, medfazno in končno kontrolo surovin in preje.

12. Kvalitetno in pravočasno vzdrževati vse strojne objekte in se prilagoditi turnusu, kot dela proizvodnja.

13. Vsak mesec spremljati in ugotavljati poslovne dosežke in stroške, in na tej osnovi ukrepati.

14. Skrbeti za likvidnost poslovanja v okviru zakonskih predpisov o medsebojni poravnavi obveznosti.

15. Izdelati kalkulacije za posamezne vrste preje: bombažno, kardirano, česano, sintetično, sukano in previto.

16. Zmanjšati nadurno delo v režijskih službah na minimum.

17. Izvajati takšno izobraževalno in štipendijsko politiko,

polnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov oz. sistemizaciji.

21. Opredeliti delovna mesta za delavce za lažje delo. Obstoječe stanje znatno zmanjšuje uspešnost poslovanja in zmanjšuje produktivnost dela.

ko, ki je v neposredno korist delovnem kolektivu.

18. Doseči večjo aktivnost dela samoupravnih organov.

19. Učvrstiti red in disciplino, ki sta predpogoj za uspešno izvajanje nalog iz stabilizacijskega programa.

20. Izdelati analitično oceno vseh delovnih mest, kot osnovo za spremembo in do-

22. Vsi sektorji morajo izdelati svoje stabilizacijske programe, s katerimi naj določijo in konkretizirajo količinske učinke, nosilce nalog, tehniko spremljanja izvajanja stabilizacijskega programa. O ukrepih in učinkih naj poročajo samoupravnim organom. Ti programi so sestavni del tega stabilizacijskega programa.

PREDILNICA LITIJA

90
LET

Vsem bralcem
čestitamo ob dnevu OF
in prazniku dela

Usklajevanje samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov

Sprejeta sindikalna lista in samoupravni sporazum grupacije sta nas zavezovala k dopolnitvam našega Samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Delavski svet jih je na osnovi predloga Komisije za nagajevanje dal v obravnavo kolektiva, dokončno soglasje pa bo doseženo s podpisom večine članov kolektiva po opravljenih zborih. Dopolnjeni samoupravni sporazum bomo pričeli uporabljati 8 dni po objavi, predvidevamo, da ga bomo uporabljali pri obračunu osebnih dohodkov za maj.

Vzporedno z določili sindikalne liste smo ob tej priliki dopolnili v sporazumu še nekatera določila, za katera je praksa pokazala to potrebo.

Vsebinske spremembe je bila objavljena v dnevnih informacijah in je na tem mestu ne bi ponavljali, ker bo ob izidu časopisa obravnavala že sklenjena, pa tudi prvotni predlogi mogoče že dopolnjeni ali spremenjeni.

Pravica in dolžnost slehernega člana kolektiva je, da v teku obravnave aktivno sodeluje s svojimi predlogi, da kasneje ne bo pritožb.

Sistem informiranja v delegatskih odnosih

Nova ustavna ureditev je na vseh področjih družbenega življenja uredila tudi odnose, ki izhajajo iz medsebojnega delovanja. Tako je ustava posebej zavezala delegacije in delegate, da redno obveščajo o svojem delu delovne ljudi in občane. Zakon o javnem obveščanju je to področje še bolj podrobno uredil, predvsem, kar se tiče podružabljanja javnega obveščanja, javnosti dela vseh organov in organizacij in drugih dolžnosti vseh odgovornih za javno obveščanje.

Na osnovah, ki jih dajeta ustava in zakon o javnem obveščanju, morajo vse temeljne samoupravne skupnosti urediti v okviru svojih samoupravnih sporazumov, statu-

tov ali drugih splošnih aktov tudi pravice in dolžnosti članov teh skupnosti na področju medsebojnega obveščanja. S splošnim samoupravnim aktom (statutom) je potrebno urediti tudi vlogo delegacije in delegatov v informacijskih procesih v naši družbi. V vseh samoupravnih aktih je posebej pomembno opredeliti načela medsebojnega informiranja, med katerimi so predvsem javnost dela, dolžnost in pravica do obveščanja, pravila obnašanja komuniciranja in drugo. V posebnih določbah je treba določiti obvezno vsebino obveščanja — katera so tista vprašanja o katerih mora biti obveščen vsak član temeljne samoupravne skupnosti.

Brezplačni obrok

Kakorkoli že vzamemo nov način organiziranja družbene prehrane v našem obratu, je treba priznati, da je ponovno dosežen napredek. Brezplačen topli obrok med delom za dopoldansko in popoldansko izmeno, za nočno pa hladna malica

v bolj pestri izbiri kot doslej pomeni urejeno družbeno prehrano. Podražitev kosil na 18,00 din pomeni le kritje materiala za pripravo tega obroka.

Ob izidu tega članka bodo začete težave okrog razporeditve časa za malico že najbrž urejene,

jasneje pa nakazani tudi nekateri problemi, ki so bili iznešeni že na seji delavskega sveta. Obstoja dejansko še problem malice oz. ustavljanja strojev za četrto izmeno, pa tudi donajanje hladne malice v obrat. Nov predlog je predvideval najenostavnejšo rešitev: vsi zaposleni naj bi topli ali

hladni obrok kupili in pojedli v jedilnici. Hrana naj se ne bi donajala v obrat. Kot kaže pa nekateri članice kolektiva le žele pojesti malico kar na delovnem mestu da se ne bi bilo treba oblačiti ali premalo oblečene hoditi preko dvorišča v menzo. Treba bo najti skupen jezik, brez hude krvi.

Skratka, negujmo in izpopolnimo to koristno pridobitev, iščimo skupna pota za še boljšo organizacijo in ne negodujmo nad malenkostmi, ki bodo mogoče na začetku še povzročale težave. Navsezadnje je težko ustreči v celoti željam 1200 ljudi na eno, dvo, tro in štiri-izmenskem delu.

Prehrana po novem

Glede na dopolnitev Pravilnika o materialnih stroških podjetja in uskladitve s sindikalno listo za leto 1976 za regres in zagotovitev prehrane med delom, je delavski svet na zasedanju dne 13.4.1976 sprejel predlog za organiziranje in cene prehrane, ki prične veljati s 15. aprilom 1976.

Topli obrok se bo pripravljala za dopoldansko in popoldansko izmeno, ukine se dostava malice v obrate.

Za začetek je vsak delavec dobil 27 blokov za topli oz. hladni obrok. V prihodnjem mesecu bo prejel toliko blokov manj, kolikor je bil zaradi bolniškega staleža, rednega dopusta, izrednega dopusta ali službenega potovanja odsoten. Blokji pripadajo le za dneve, ki so prebiti na delu.

Sortiment hrane bo enak za dopoldansko in popoldansko izmeno. Poleg toplega obroka bodo na razpolago tudi mrzli obroki hrane (sardine, doruček, jogurt, klobasa, rebrca in podobno).

Za nočno izmeno bo poskrbljeno, da bodo delavci

Malica se bo delila v menzi po naslednjem razporedi:

predilnica I in II	od 7.00 do 7.30
a in b	od 7.30 do 8.00
sukalnica in predpredilnica	od 8.00 do 8.30
uprava	
remont, mehanična delavnica	
skladišni delavci	od 8.30 do 9.00
popoldne:	
predilnica I, II, a, b	od 15.00 do 15.30
predpredilnica, sukalnica	od 15.30 do 16.00
nočna izmena:	
	od 18.00 do 18.30
	od 20.30 do 21.00

Vsi obroki se za vse izmene delijo samo v obratu družbene prehrane.

Zakaj polresnice?

V številki 3/76 Litijskega predilca je Odbor delavske kontrole objavil obširno poročilo o svojem delu, ugotovitvah in predlogih. Med drugim je Odbor delavske kontrole pregledal tudi potne stroške in ugotovil, da smo štirje člani kolektiva dobili odločno preveč kilometrino. Ker sva tov. Štrus in tov. Končina poleg upravnika menze in nabavnega referenta edina omenjena poimensko in ker meniva, da je informacija delavske kontrole polovična, ji zastavlja nekaj vprašanj oziroma pripomb:

1. Zakaj v poročilu niso navedeni vsi, ki so dobili v letu 1974 plačano kilometrino in koliko ter zakaj so vse ostale zadeve zavite v temo, saj imajo vodilni in drugi tudi imena in priimke in prav tako delavci, ki potujejo v tujino.

2. Meniva, da je bil vsak potni nalog dvakrat podpisan — enkrat, ko je bilo potovanje odobreno, in drugič, ko so bili obračunani potni stroški. Zakaj ni delavska kontrola vprašala za svet oz. pojasnilo podpisnike potnih nalogov, če pa jih je, zakaj ni objavila njihovo pojasnilo, saj bi potem informacija ne bila več tako sumljiva.

3. Končina Zvone kot kurir dnevno redno uporablja svoj avtomobil za opravljanje poslova, tako za pota na pošto, banko, občino, knjigarstvo, zdravstveni dom in na razne druge organizacije, prevažajo ne samo pisemsko pošto,

temveč stalno tudi težje pakete in druge vrednostne stvari.

Na drugi strani pa je že nekaj časa jasno, da sedanja kilometrina ne pokrije dejanskih stroškov — sploh pa ne pri krajših vožnjah, ki jih ima kurir vsak dan. Tudi namigovanja, da včasih teh stroškov ni bilo, čeprav je bila banka prek Save, niso na mestu. Ob tolikšni razširitvi poslovanja podjetja se je tudi obseg dela kurirja precej povečal.

4. Delavska kontrola naj v prihodnje pred objavo takšnih in podobnih informacij te vsestransko razišče, sicer se utegne zgoditi, da bo s svojim delom povzročila sumničenja, negotovanja in podobne stvari, kar pa ni in ne more biti namen dela delavske kontrole. Prav tako delavska kontrola najbrž ne more zahtevati objave sporočila o problemih, dokler ti niso razčiščeni, kar pa se ni tokrat zgodilo samo v najnem primeru.

Zvone Končina
Tone Štrus

Služba splošnega sektorja izjavlja, da so navedbe v članku tov. Končine glede potnih stroškov, kot odgovor na članek DK v Litijskem predilcu št. 3/76, resnične. Dodajamo pa še, da opravlja kurirske posle ne samo v kraju, temveč tudi v okolici Litijskega dvorišča, poleg tega potuje večkrat v Ljubljano zaradi

nujne dostave raznih listin na carinarnico, SDK in drugam, ker delovna organizacija nima šoferja oz. lastnega osebnega avtomobila.

Stroški za ta potovanja najbrž niso pretirani, so pa upravičeni.

Glede stroškov službenih potovanj v letu 1974 upravnika Obrata družbene prehrane pa izjavljamo, da niso v teh potovanjih vsebovani samo stroški zaradi poslovanja Obrata družbene prehrane. Ti stroški nastajajo le parkrat letno. Stroški oz. službena potovanja se nanašajo predvsem na delo upravnika v Počitniškem domu v Novigradu, kjer opravlja v času sezone vso nabavno službo in potuje tudi večkrat še v okolico in druge kraje, kar je v zvezi z delom oz. poslovanjem Počitniškega doma. Ti stroški so biti utemeljeni.

Podatki DK o potovanjih vodje nabave so točni. Po pregledu del, ki so v zvezi s samo nabavo ter ostalih poti, ki jih vodja nabave opravlja (kontrola počitniških hišic, doma na Veliki planini ter praktično opravljanje dela službenega šoferja) pa smatramo, da so v celoti upravičeni ter v primerjavi z dejanskim opravljanjem del zelo nizki. Pripombo pri objavljenih podatkih imamo samo na primerjavi, ki jih je DK brez predhodnega preverjanja z ustreznimi službami napravila.

Pojasnila se dajejo zaradi tega, da bi bralci ne imeli napačne slike o utemeljenosti in višini omenjenih stroškov glede službenih potovanj prizadetih oseb.

Iz zbora kolektiva

Nova organiziranost tudi v ZSMS

Po istih principih, kot sta se organizirala sindikat in ZK, se bo reorganizirala tudi ZSMS PL. Ustanovljeni bodo trije aktivni s predsednikom in tajnikom na čelu. Mladinci, zaposleni v štirih izmenah in mladinci, ki delajo samo v dopoldanskem času, pa se bodo priključili enemu od treh aktivov. Prednosti takega načina delovanja je več:

- izognili se bomo posedovanju po sestankih med delovnim časom, in s tem dali prispevek k večji produktivnosti podjetja

- aktiv bo po končanem turnusu organiziral krajši sestanek tako, da nikomur ne bo treba hoditi od doma nazaj na sestanek

- odločanje o vseh stvareh, ki se tičejo mladih, se bo v duhu decentralizacije preneslo iz sekretariata OO ZMS na tri grupe.

Vsa ta prizadevanja, da bi stvar bolje stekla, pa ne bodo obrodila sadov brez več volje in večje zainteresiranosti mladincev. Zavedati se moramo, da predstavljamo več kot četrtino vseh zaposlenih v Predilnici. Ta četrtina pa lahko ogromno prispeva k večji proizvodnji in produktivnosti. Pokažimo starejšim, da smo tudi mi lahko dobri gospodarji in delavci. Pokažimo z lastnim primerom, da so misli in besede naših pred-

nikov — mladincev — borcev padle na plodna tla in da ne bomo izneverili svetle tradicije NOV. Vse to pa lahko dosežemo z večjo vnetostjo pri delu in z večjim izobraževanjem. Prav izobrazba pa je pri nas slaba točka. Zaradi boljše informiranosti pogledimo naslednje statistične podatke v Predilnici Litija:

— dokončana višja šola:	
1 mladinka —	0,31 %
— dokončana srednja šola:	
21 mladincev —	6,51 %
— dokončana poklicna šola:	
34 mladincev —	10,54 %
— dokončanih 8 raz. OŠ:	
118 mladincev —	36,58 %
— dokončanih 7 raz. OŠ:	
38 mladincev —	11,78 %
— dokončanih 6 raz. OŠ:	
57 mladincev —	17,67 %
— dokončanih 5 raz. OŠ:	
34 mladincev —	10,54 %
— dokončani 4 raz. OŠ:	
21 mladincev —	6,51 %
— dokončani 3 raz. OŠ:	
2 mladincev —	0,62 %
326 mladincev —	100 %

Ti podatki nam kažejo, da bomo morali tudi na področju izobraževanja narediti korak naprej. Težko si predstavljamo, da mladinci, rojeni po letu 1949, niso imeli možnosti dokončati vsaj osnovno šolo.

Stane Sevljak

Beseda mladih

V mesecu marcu je OO ZSMS organizirala Problem-sko konferenco z našimi študenti na Tehnični tekstilni šoli — Kranj in Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — Ljubljana ter z dvema tekstilnima tehnikoma — pripravnikoma. Od 11 vabljenih se je konference udeležilo 7 študentov in 2 tehnika. Da bi konferenca potekala na ustreznem kakovostnem nivoju, smo za sodelovanje poprosili še: tov. PETERCA Branka — direktorja proizvodnega sektorja, HILDO TIŠLER — kadrovika in BIZJAK Branka — vodja centra za izobraževanje. Vsi trije so se vabilu odzvali. Razgovor je bil razdeljen na dve temi. Prva: Obvezna počitniška praksa in stažiranje, ter druga: razvoj podjetja in delovna mesta, ki se z novo organizacijo proizvodnje odpirajo.

Vsi navzoči so bili v prvi temi zelo aktivni. Po temeljitim pogovorih in primerih iz prakse, smo zavzeli sklep, da je treba program za pripravnike dodelati, oziroma prirediti za vsakega pripravnika, ki je že vnaprej planiran za določeno delovno mesto. Torej, takšna sprememba je bila predlagana.

Vsak dijak ali študent katerekoli šole se po končanem šolanju zaposli pri nas kot

prilagodnik. Pripravnika doba traja od 10—18 mesecev, minimalna doba stažiranja pa je 6 mesecev. Vsak pripravnik vodi dnevnik, katerega ustreza oseba kontrolira. V tej dobi pripravnik upravlja najrazličnejša dela v različnih oddelkih, ki so predvideni s programom. Predlog pa je bil, da dela pripravnik minimalen čas na delovnem mestu, ki zanj ne pride v poštev in se več časa izpopolnjuje na mestu za katerega je predviden. Tako bi se izognili nepotrebnemu zapuščanju delovnega mesta, ki je največkrat vzrok dolgočase-

nja in nezainteresiranosti pripravnika. Delo bi se opravljalo bolj postrtovalno in z večjo zainteresiranostjo.

V drugem delu konference je tov. PETERCA obvestil prisotne na konferenci o razvoju podjetja v naslednjem obdobju. Pri novi organizaciji proizvodnje in pri upoštevanju fluktuacije v tem ob-

dobju se bodo sprostila številna delovna mesta, ki zahtevajo ustrezno šolanje kader. Lahko smo ugotovili, da bodo vsi naši študenti dobili ustrezna delovna mesta.

S tem je bil uradni del konference končan in razživel se je sproščen pogovor v katerem so nam naši študenti povedali o radostih in težavah pri šolanju.

Konferenca nam je pokazala, da je to najboljši način obojestranskega informiranja in jo bomo v bodoče še prirejali, če se bodo pojavili problemi, ki sodijo nanjo.

SEVLJAK Stane

O glasbeni mladini

Glasbena mladina Slovenije, kolektivni član ZSMS v okviru SZDL, je član Muzičke omladine Jugoslavije in obenem član Mednarodne organizacije Glasbene mladine (FIJM). Glasbena mladina je družbeno in vzgojnoizobraževalna organizacija, ki s svojo dejavnostjo prispeva k skupnemu razvoju kulture in socialističnih odnosov ter vpliva na estetsko in kulturno vzgojo mladih samoupravljalcev. Naloge Glasbene mladine so razvijati kulturno in še posebno glasbeno življenje in ustvarjalnost mladih, ostri moralno in umetniško presojo glasbenih in drugih del in se zavzemati za uresničevanje kulturnih želja in potreb svojih članov in okolja, v katerem živijo in delajo.

Glasbena mladina organizira kulturne in umetniške dejavnosti — animirane koncerte, srečanja, tekmovanja, festivale in podobne manifestacije, snuje klube, aktivne, društva in ansamble. Poleg tega podpira izmenjavo izkušenj svojih članov v republiškem, medrepubliškem in mednarodnem okviru. V tem smislu organizira sodelovanje svojih članov v mednarodnem kampu v istrskem Grožnjanu in v inozemskih glasbenih kampih.

Glasbena mladina Slovenije ima lastno izdajateljsko dejavnost, v katere okvir sodi časopis GLASBENA MLADINA, ki izhaja že šesto leto in si je v tem času pridobil krog bralcev, ki presega številko 14.000. To glasilo, ki izide šestkrat na leto, poroča o delu in uspehih organizacije Glasbene mladine, obvešča o dogodkih iz glasbenega življenja, zasleduje vidnejše zanimivosti glasbe pri nas in na tujem, prinaša podatke o glasbenih ustvarjalcih in poustvarjalcih, ocenjuje nove plošče in glasbene publikacije ter v obliki poročil, kritik in razmišljanj skuša mladim bralcem pomagati k širši glasbeni razgledanosti in jih usmeriti h kritičnemu odnosu do glasbe.

Uporništvo mladoletnikov

Mnogi mladoletniki imajo šesti čut za to, da storijo prav tisto, kar njihove starše razdraži. Če nam je veliko do tega, da bi bil naš mladoletnik vzoren, bo prav gotovo nemaren, njegova soba bo vse prej kot prijeten bivalni prostor, njegova obleka zanamarna, lasje nepočesani in dolgi. Če zahtevamo od njega, naj se lepo vede, se bo v družbi vtikal v naš pogovor, uporabljal bo neprimerne besede. Če bomo zaskrbljeni zaradi slabega zraka in pljučnega raka, se bo iz njega kadilo kot iz dimnika. Če nam je do dobrih ocen v šoli in do akademskega naslova, bo zdrknil na najnižjo raven v razredu.

Starši so vsi iz sebe in reagirajo na vse to obupano in strogo. Če to ne pomaga, poskušajo z ljubeznivostjo. Če tudi to ne da pravega uspeha, se zatečejo k razumnemu dopovedovanju. Če njihovo ljubo dopovedovanje naleti na gluha ušesa, postajajo ironični in začno otroka omatavati z očitki. Potem se vrnejo spet k grožnjam in kaznim.

Kaj morajo starši storiti, da ostanejo pametni in da dostojno preživijo krizo? Slavni orientalski pregovor pravi, naj se sprostijo in pogledajo neizogibnemu mirno v oči.

Leta doraščanja so lahko čas uporništva in nemira. Uporništvo zoper nadrejene in zoper ustaljene navade sodi pač k učni dobi odrasčanja. Na to moramo biti torej pripravljeni, s tem moramo

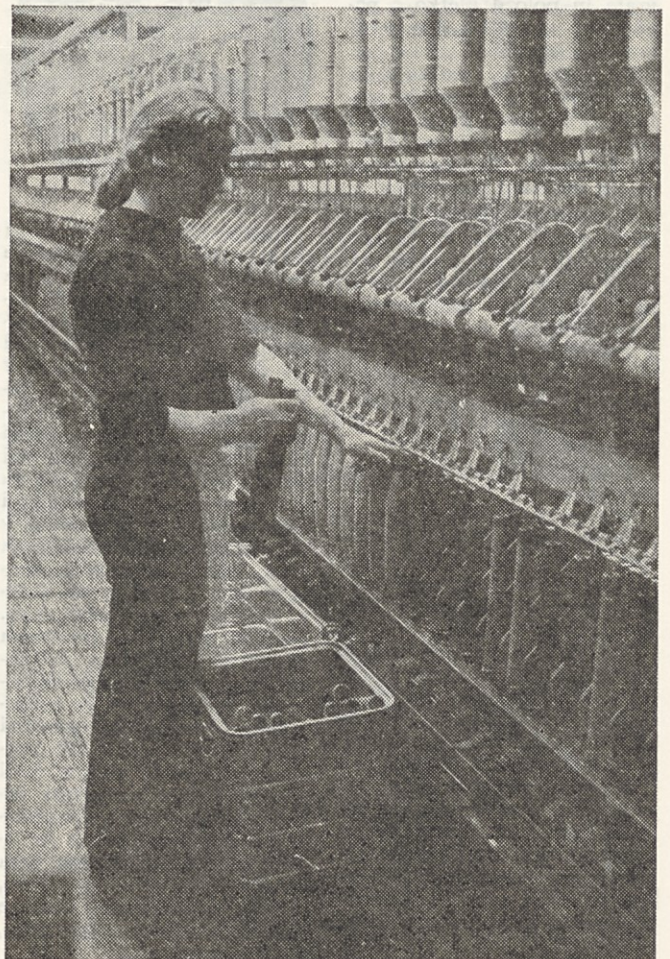
računati, to moramo dopustiti.

Leta, ko otrok dorašča, so za starše zelo težka. Prav nič ni prijetno gledati, kako se ljubezniv otrok sprevrača v svojeglavega mladoletnika. Seveda nas spravi iz ravnotežja, če vidimo, kako je muhast ali če poslušamo kako se brez konca in kraja pritožuje. Kar naenkrat ni več nobena stvar po njegovem okusu.

Mladoletnik je poln protislovij. Govori o ljubezni, če pa ga mati skuša objeti, steče proč, kot da mu gre za življenje. Rad se prepira in godrnja in ne zmeni se za naše pripombe. Zelo pa je presenečen, če nas njegovo vedenje razburi.

Tako obnašanje našega otroka sodi k tej fazi razvoja. Namen doraščanja je zrahljati osebnost. Mladoletnikova osebnost mora skozi spremembe, ki so pač potrebne: iz reda (otročstva) prek nerada (mladost) v novi red (odraslost). Mladoletnik se mora otresti otroških vezi, ki ga priklepajo na starše, vzpostaviti mora nove odnose s svojimi vrstniki in najti samega sebe.

Mladost ni samo srečna doba, je doba negotovosti in dvomov o samemu sebi. Prav nič nam ne pomaga, če ga nenehno sprašujemo, kaj se pravzaprav dogaja z njim. Tudi naše razumevanje jim vedno ne pomaga. Žalostna resnica je: bodimo še tako pametni — v očeh mladoletnika slej ko prej ne bomo imeli prav.

Premične priprave za namestitve snemalnih košar na pristančnih strojih preprečujejo padec košar snemalkam na noge

Varnostni ukrepi pri delu s tekočim plinom (butan - propan)

Dnevnik je v ponedeljek, 12. aprila 1976, pod naslovom: »Eksplodizija plina«, poročal:

»Minulo soboto ob 8.30 je eksplodiral plin v stanovanju Marjana Menegalijskega, 28, iz Litije. Plin je eksplodiral kmalu za tem, ko je prižgal plinsko peč. Eksplodizija je Marjana Menegalijskega vrgla ob zid, na oknih pa so popokala stekla. Marjan je dobil lažje opekline in je nato še gasil požar v stanovanju. Škoda znaša okrog 50.000 din. Plinsko peč, ki ima še garancijo, bodo pregledali.

Ta vest mi je dala pobudo za razmišljanje. Naši člani organizacije združenega dela niso v nevarnosti samo v podjetju ali na cesti, v nevarnosti so tudi doma, v gospodinjstvu.

13. aprila 1976 mi je na delu povedal Jože Privšek ta dogodek:

V ponedeljek, dne 12. aprila 1976, sem ob 14.30 v skladišču jeklenk Litija zamenjal 10 kg jeklenko. Polno plinsko jeklenko sem namestil v kuhinjo in jo priključil na plinski štedilnik. Ker je bil lep dan, sem se z družino odpravil z avtom v vas Vintarjevec. Vrnili smo se ob 18. uri. Na stopnicah 4. nadstropja (Rozmanov trg 24) sem zavohal neprijeten vonj.

Odprl sem vrata stanovanja. Iz kuhinje sem zaslišal rahlo piskanje. Stopil sem v kuhinjo in zagledal, da iz sredine plašča jeklenke pod pritiskom uhaja plin.

Takoj sem odprl balkonska vrata in položil kletko s papagajem na balkon, ker je bil papagaj omotičen.

V naglici in razburjenju sem odhitel v skladišče jeklenk. O uhajanju plina iz jeklenke sem obvestil tov. Aleksa Železnika. Na stanovanju mi je jeklenko zamenjal.

Iz podatkov, ki so vtisnjeni na plašču jeklenke, je razvidno, da je bil izvršen zunanji pregled jeklenke s strani republiškega inšpektorata parnih kotlov — Ljubljana, v letu 1975.

Zakaj je popustil zvar na jeklenki bo verjetno ugotavljala Plinarna Ljubljana, ki polni jeklenke.

Tov. Jože je ob zaključku še pripomnil:

»Če se ne bi odločili za pot v Vintarjevec, bi odšli počivat, ker dela žena ta teden na nočni izmeni. K sreči tudi ne kadim, ker bi lahko prišlo do eksplozije plina.

Pravilnik o gradnji naprav za tekoči naftni plin in o skladiščenju in pretakanju tekočega plina (Ur. list SFRJ št. 24/71) določa:

Clen 5, 8, 4, 1

Brezhibnost opreme za uporabo plina (instalacije, kuhalniki, grelniki, razsvetljava ipd.) preizkuša pred prvo porabo ter od časa do časa kontrolira distributer ali strokovna oseba, ki jo ta pooblasti.

Clen 5, 8, 4, 4

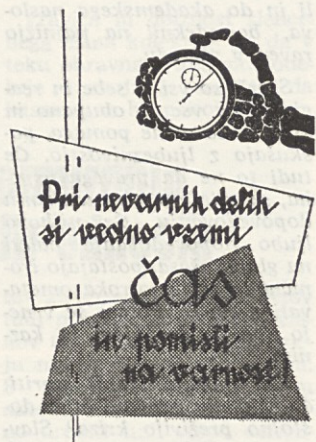
Plinske priprave in trošila se pregledujejo od časa do časa na zahtevo uporabnika,

vendar enkrat na leto, v gospodinjstvu pa najmanj enkrat na 2 leti.

Clen 5, 8, 4, 5

Oseba, ki pregleda priprave in trošila, sestavi zapisnik o ugotovljenem stanju v dveh izvodih, od katerih enega izroči uporabniku, drugega pa obdrži zase.

Pri uporabi tekočega plina (butan-propan) moramo upoštevati naslednja varnostna navodila:

— tekoči plin ni strupen! Je težji od zraka, zato naj se ne uporablja v prostorih, ki so nižji od okoliškega terena.

— Jeklenke se nikakor ne smejo segreti nad 30° (pažite na bližino peči, na sonce in podobno).

— Gumijasta cev mora biti na regulator in na plinski aparat pritrjena z objemkami.

— Tesnost regulatorja pritiska in ostale plinske napeljavne preizkusite z milnico, nikakor ne s plamenom. Če se pojavijo mehurčki, pomeni, da uhaja plin.

— Potrošnik v gospodinjstvu sme imeti v uporabi največ tri 10 kg jeklenke, vstevši tudi rezervno.

— Tekočemu plinu je namenoma dodan odorant, zaradi česar ima značilen vonj. Če sumite, da uhaja plin, zaprite ventil na jeklenki ter odprite vrata in okna. Med tem ne uporabljajte električnega stikala, vžgalic ali odprtega ognja. Puščajočo jeklenko odnesite na odprto prostor.

— Pri daljši prekinitvi uporabe plina priporočamo, da zaprete ventil na jeklenki.

— Ne dovolite, da se otroci igrajo s plinsko opremo!

— V primeru okvar pri plinski instalaciji ali aparatih pokličite pooblaščen osebo od plinarne, pri kateri kupujete plin.

F. Lesjak

Ob tednu boja proti raku

Mednarodna zveza za boj proti raku — ki združuje strokovna in laična društva ter tudi ustanove, katerih dejavnost je posvečena problemu te bolezni — je že pred leti dala pobudo, da naj bi v vseh deželah po svetu en teden v letu proglasili za »Teden boja proti raku«, nosilci in organizatorji akcij pa naj bi bila predvsem društva za boj proti raku. V Jugoslaviji smo vsako leto prvi teden v marcu izbrali za Teden boja proti raku, program in obelje tega Tedna pa mu dajejo društva za boj proti raku. Namen Tedna je predvsem spomniti javnost na probleme in potrebe boja proti rakavih boleznim in jo pridobiti za pomoč zdravstveni službi pri reševanju teh problemov. Potrebe namreč tudi pri nas daleč presegajo dosegi te zmogljivosti zdravstvene službe same. Rak je — kot bolezen današnjega časa — splošen družbeni problem, zadeva posameznike, družine in vse družbene dejavnike, ne le zdravstvo.

Boj proti raku — izkoristiti vsa sodobna do-

gnanja medicinske znanosti na področju preprečevanja, odkrivanja, ugotavljanja in zdravljenja raka ter tudi na področju rehabilitacije in druge oskrbe rakavih bolnikov. Namen teh prizadevanj je znižati število zbolelih, zvišati število ozdravljenih, da bi bolnike, bodisi ozdravljene ali le začasno zazdravljene čim bolj uspešno rehabilitirali telesno, duševno in socialno, ter ne nazadnje, zagotoviti bolnikom z napredovalo boleznijo ustrezno medicinsko oskrbo in vso potrebno drugo nego.

Da bi bil boj proti raku uspešen na vseh naštetih področjih, sta sodelovanje in pomoč ljudstva zdravstveni službi nujno potrebna. To bomo dosegli le z ustrezno zdravstveno vzgojo prebivalstva, ko bodo ljudje razumeli značaj raka, ko bodo vedeli, v koliko in na kakšen način se ga je moč obvarovati, ko bodo vedeli, da je bolezen po večini moč ozdraviti, če je zgodaj odkrita in zdravljena, ter da je moč preprečiti ali olajšati mnoge njene nevarne posledice. Teden boja

proti raku ima predvsem zdravstveno vzgojni značaj, ni pa namenjen samo občanom, marveč vsem družbenim organom in organizacijam, ki jih zadeva vprašanje raka.

Če začnemo pri možnostih, ki jih imamo za preprečevanje zbolevanja za rakom, gre predvsem za odstranjevanje že znanih, raka povzročajočih ali pospešujočih dejavnikov iz našega življenjskega in delovnega okolja, oziroma za varstvo človeka pred njimi.

Po ocenah mnogih znanstvenikov bi bilo moč preprečiti pretežno število rakov, če bi uspeli odstraniti ali preprečiti škodljiv vpliv kancerogenih dejavnikov, ki so prisotni v onesnaženem ozračju, prehranbenih artiklih, pri proizvodnih postopkih v industrijskih obratih in še drugod, ali pa se jim izpostavlja človek sam s svojimi razvadami, kot je npr. kajenje cigaret. Očitno sodi ta vidik boja proti raku med prizadevanja proti onesnaževanju človekovega okolja; zadeva pa zakonodajo, higien-sko-tehnične ukrepe in ustrezen nadzor v obratih ter še druge poklicane družbene dejavnike.

Več kot polovico rakov bi se dalo danes že odkriti v zgodnjem stanju razvoja — ko jih je še možno dokončno ozdraviti. Da pride danes le ena tretjina takih bolnikov na zdravljenje, je razlogov več. Predvsem gre za splošno brezbržnost ljudi do svojega zdravja, zlasti do ne posebno hudih in nezačasnih bolezenskih tegob, s katerimi se prav začetni rak najpogosteje oglašča, po drugi strani pa tudi pretiran strah pred to boleznijo zadržuje bolnike, da bi šli pravočasno k zdravniku. Zato je bil zelo umešten poziv dr. Pierra Denoixa, predsednika Mednarodne unije za boj proti raku, na zadnjem mednarodnem kancerološkem kongresu v Firencah, ki je veljal predvsem novinarjem, naj opustijo obeljevanje »raka« z grozljivimi pridevki (npr. »kuga« današnjega časa ipd.), ki vzbujajo strah in predstavijo o neizogibni tragični usodnosti te bolezni. Prav je poudaril, da bi z opustitvijo teh pridevkov dali boju proti raku neprecenljiv prispevek, saj bi mnogim bolnikom pomagali, da bi pravočasno prišli na zdravljenje.

Vzroki za nezadovoljivo stanje glede zgodnjega odkrivanja raka so seveda tudi v sami zdravstveni službi: pomanjkanje zdravnikov in drugega zdravstvenega osebja, nezadovoljiva izobrazba teh kadrov, pomanjkljiva opremljenost ordinacij, odsotnost smotrne organizacije te dejavnosti, da ne omenim še pomanjkljivosti detekcijskih metod samih po sebi, kar zahteva še mnogo raziskovalnega dela.

Za odpravo teh pomanjkljivosti je predvsem potrebno veliko sredstev, veliko več kot jih zdravstveni službi odmerjajo dogovorjeni prispevki.

Vsak rakov bolnik naj bi bil čimprej deležen najbolj-šega možnega ugotavljanja in

zdravljenja, ker gre pri tem vedno za življenje. Današnja medicina ima v tem pogledu velike možnosti, zahteva pa visoko specializirane in izkušene strokovnjake, pa tudi zelo drago opremo in draga zdravila. Vse to narekuje koncentracijo teh zmogljivosti v visoko specializiranih centrih, katerih obstoj je osnovni predpogoj, da se akcije za zgodnejše odkrivanje raka ne bodo izjalovile. S tem je utemeljeno, da smo si v naši strategiji boja proti raku v SR Sloveniji postavili kot prvo nalogo rešitev skrajno nezadovoljivih prostorskih razmer in nezadovoljive materialne opremljenosti — zlasti Onkološkega inštituta v Ljubljani.

Pri tem moramo upoštevati še zlasti njegovo vlogo kot jedra klinične onkološke službe v okviru Kliničnega centra, kot baze za onkološko izobraževanje zdravstvenih kadrov raznih profilov in baze znanstvenih raziskovanj na področju raka in kot organizacije združenega dela, ki ji je prvenstvena skrb uspešen boj proti raku v naši republiki! Pomen Onkološkega inštituta je naša javnost — žal bolj kot pa odgovorni družbeni organi — očitno pravilno dojela. Odtod tudi njena stalna materialna in moralna pomoč vsem našim prizadevanjem za rešitev inštitutovih težavnih razmer, da bi lahko ustrezneje razvijal svojo dejavnost.

Tako je tudi našemu Društvu SR Slovenije za boj proti raku, že od njegove ustanovitve v letu 1971, ena glavnih skrbi: pomagati inštitutu do takega stanja, da bo mogel zadovoljivo opravljati svoje poslanstvo in naloge, ki jih potrebuje terjajo.

Zelo malo smo pri nas naredili tudi za ustreznejšo rehabilitacijo rakavih bolnikov — fizično, psihično in socialno. Mnogi bolniki, ki so bili sicer uspešno zdravljeni, so potem oslabiljeni ali delno prizadeti prepuščeni sami sebi. V nemajhnih meri gre pri tem tudi za vprašanje odnosa človeške okolice do takega bolnika — odnosa svojcev, delovnih kolektivov in drugih; namesto, da bi mu vsestransko pomagali, da bi se vključil v normalno življenje in delo, ga neredko osamijo s slabo prikritim ožigosanjem obsojenca na smrt. Še celo hudo pa je mnogim bolnikom, ki so zaradi hujše invalidnosti ali napredovane bolezni navezani na tujo pomoč in stalno medicinsko nego. Potrebna nega takih bolnikov na domu počinca ni zagotovljena, družini so v breme, domovi za onemogle jih neradi sprejemajo, bolnišnice jih odklanjajo. S to stisko se srečujemo vsak dan in tu smo spet pri začetku. Ali ne daje prav ta bedna konca življenja mnogih rakavih bolnikov vtis grozljivosti bolezni, ki vzbuja v ljudeh upravičen strah pred njo? Zato nimajo prizadevanja za izboljšanje teh razmer nič manjše teže kot prizadevanja za zgodnejše odkrivanje raka: tudi vsa ta prizadevanja pomenijo boj proti raku!

(Nadaljevanje na 7. str.)

Voda — gasilno sredstvo

Pred pričetkom gasilne intervencije, če gasimo z vodo, moramo izklopiti električni tok za prostore, oziroma objekte, ki jih je zajel požar. Če pri 60 voltih napetosti preči gasilcu nevarnost, če udari s curkom vode po električnem toku. Elektroinstalacije in naprave pa lahko gasimo tudi pod tokom, če pri gašenju uporabljamo ogljikov dvokis (CO₂) ali gasilni prah. Pri gašenju visokonapetostnih naprav pa je izklopitev toka pred gašenjem **obvezna**. Ko je izklopljen električni tok, lahko uporabljamo pri gašenju ogljikov dvokis, gasilni prah, peno, pa tudi vodno meglo. Vodi visoke napetosti predstavljajo za vse ki

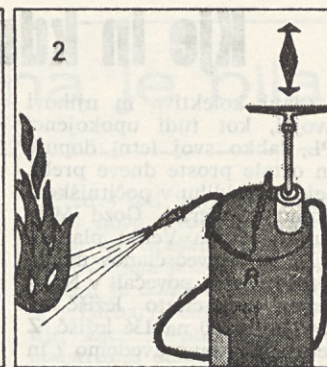
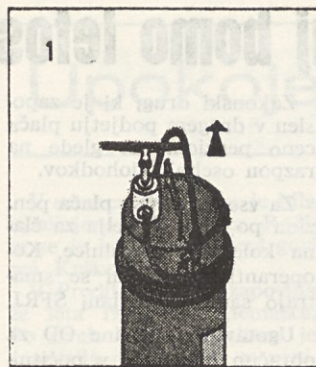
lih naftnih derivatov, požar karbida, žarečih kovin in kovinskih opilkov, lahkih kovin in električnih naprav pod tokom.

Gašenje z vodo pa je uspešno pri gašenju špirta, alkohola in acetona, ker se te vrste vnetljivih tekočin dajo mešati z vodo.

Gašenje trdih snovi mora potekati sistematično. Curek vode naravnano naravnost v žarišče in ne v plamen. Kadar gasimo pokončno stoječo površino, moramo začeti gasiti pri najnižji točki z leve ali desne strani v cikcak obliki in se s curkom vode pomikati navzgor, da bi čimprej zmanjšali učinek plamenov, ki se dvigajo proti vrhu.

na cevovodu oziroma na rezervoarju, usmerimo curek vode naravnost v odprtino iz katere uhaaja goreči plin.

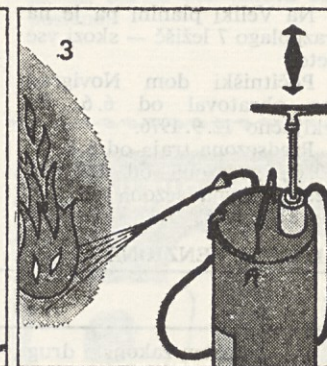
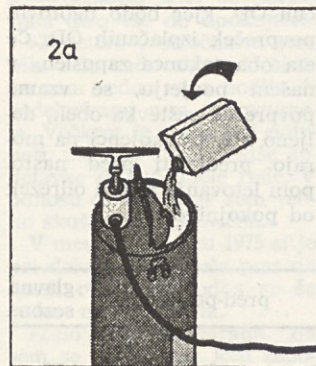
Gašenje s peno. Pena ima predvsem dušilni učinek, deloma pa tudi ohlajevalni. Pena se razlikuje od vode po tem, da je lažja od vseh vnetljivih tekočin in zato plava po površini tekočine. Ker je lažja, se razteza po tekočini in jo v celoti prekrije in tako prepreči izhlapevanje. Ogenj ugasne, ker mu prepreči dostop kisika, ki je potreben za nadaljnje goreenje. V določenih primerih lahko uporabimo peno tudi pri gašenju trdih snovi, kadar moramo prekriti večje površine, da jih ogenj ne zajame, oziroma, da se ogenj ne prebije skozi gorljive stene v sosednje prostore. Pri gašenju uporabljamo dve vrsti pene: kemično, ki je v ročnih gasilnih aparatih in zračno, kadar gasimo z vedrovkami in motornimi brizgalnicami. Požare vnetljivih tekočin in tekočin mas (razen alkohola, špirta, acetona in etra) gasimo uspešno s peno, ki pokrije gorečo površino tekočine in na ta način požar zadušimo. Dušilni učinek prihaja do izraza takrat, kadar

B-15

1. Pripravi ročnik

2. Črpaj

2. a) Kadar gasiš

3. Črpaj

s peno:

— vlij penilno sredstvo

— premešaj

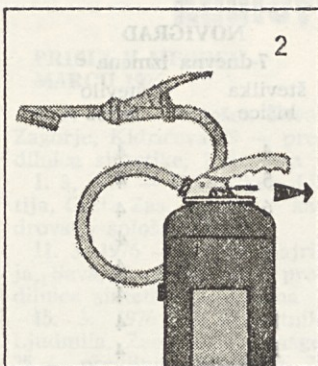
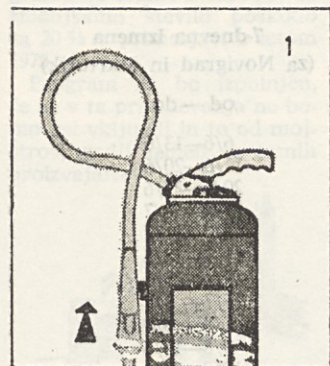
Ali znaš uporabiti ročni gasilni aparat?

Gasilski aparat na vodo, peno in brentača.

Novi gasilni aparat na vodo (z oznako Vd-9) je po obliki isti kakor aparat na prah S9, s to razliko, da ima na koncu ročnika še šobo za razpršen curek vode, in je zelo primeren za gašenje trdih snovi in bombaža. S pritiskom na ročko za aktiviranje aparata se jeklenka, ki je napolnjena s plinom CO₂, aktivira in potisne vodo (v aparatu jo je 10 litrov) skozi

ročnik razpršen curek, ki zajame naenkrat široko površino in tako vodo zaduši požar. Aparat ni potrebno obrniti (kakor stare aparate na vodo, ki so še polnjeni s sodno bikarbono in solno kislino), ker ima v notranjosti cevko postavljeno do dna, leta pa je povezana z ročnikom in s tem omogočamo, da aparat lahko prinesemo v neposredno bližino, postavimo na tla in aktiviramo.

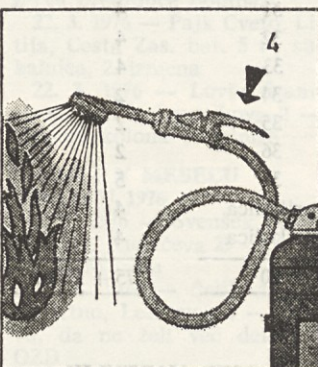
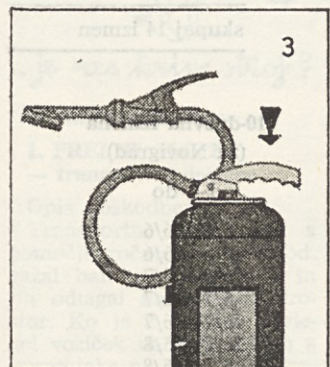
R. Zupan

Vd-9, V-9

1. Pripravi ročnik

2. Potegni varovalko

3. Pritisni zapirac

4. Pritisni ročico na ročniku

so prisotni veliko nevarnost, ne samo pri dotiku z vodom, temveč tudi takrat če se približamo točki kjer je nastal dotik z zemljo na 10 do 20 metrov, kar seveda zavisi od moči visokonapetostnega toka in vlažnosti tal.

Voda ima predvsem ohlajevalni učinek, v obliki pare pa dušilni. S hladilnim učinkom kot ga ima voda, se ne more primerjati nobeno drugo gasilno sredstvo. Vodo uporabljamo pri gašenju objekte v obliki curka, ki je lahko: poln ali kompakten, razpršen ali kombiniran curek — prha v obliki vodne megle.

Pri gašenju pridejo praktično do izraza naslednji gasilni učinki:

— udarni, ki razdira leglo požara in ga hladi,

— globinski, ker voda pod tlakom prodira v nižje ležeče sloje žerjavice,

— močilni, ker voda samodejno prodira skozi porozne snovi (npr. premog, seno, bombaž in podobno).

Voda pa je nevarna, če bi gasili požar bencina in osta-

Odvisno od situacije, ki je pred nami, se bomo odločili katera oblika vodnega curka bo najbolj uspešna — kompakten, razpršen curek ali pa vodna megla. Vodna megla bo vsekakor prišla v poštev predvsem pri gašenju notranjih požarov. Gašenje vnetljivih tekočin z vodo je redek primer in to šele takrat, kadar ni na razpolago kemičnih sredstev za gašenje. V tem primeru bomo gasili samo z vodno meglo in to z močnim pritiskom (z odgovarjajočim ročnikom za vodno meglo).

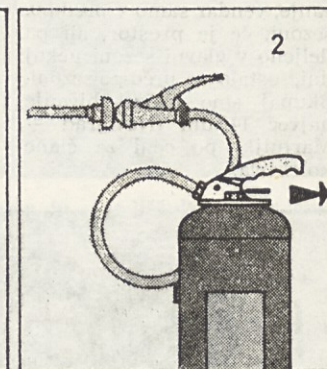
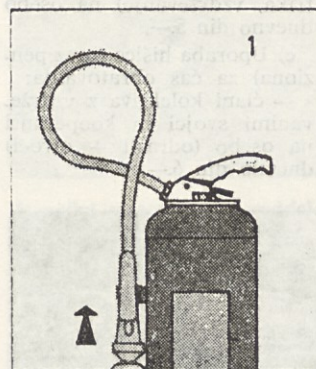
Gašenje gorljivih plinov z vodo je tudi uspešno, kadar gre za primere požara na plinskih cevi ali na plinskem rezervoarju. V takem primeru, kadar ni na razpolago gasilnega prahu ali če se ne moremo približati cevovodu ali rezervoarju, da bi prekinili dovod plina zaradi velikih plamenov in vročine, potem se moramo odločiti za uporabo vodnih curkov, da bi z njimi presekali plamen in ga oddvojili od mesta kjer uhaaja. Pri manjših odprtinah

se pena kot neprodorno pokrivalo razširi preko površine tekočine. S peno dosežemo tudi delni učinek ohlajevanja, če se pena pri počasnem razpadanju toliko ogreje, da začne voda iz pene izhlapevati pri čemer veže na sebe ustrezne količine toplote.

Peno nanašamo na gorečo površino iz primerne razdalje in ne sme padati na gorečo površino s silo, da se ne bi razbila in tako postala neuporabna.

Pri gašenju se postavimo vedno tako, da imamo dober pogled na gorečo površino in vedno za vetrom. Gorečo površino na tleh gasimo od zunanega roba proti notranjosti, tekočine v posodah pa na ta način, da pada pena ob notranjo steno posode ter se razleže vodoravno nad samo tekočino. Pokončne ploskve gasimo na ta način, da prekrivamo površino od zgoraj navzdol v levo in desno ali obratno.

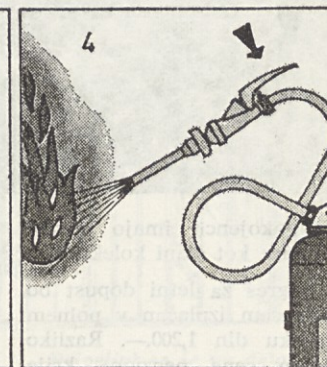
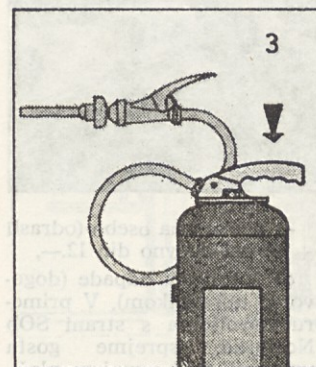
Za gašenje velikih rezervoarjev vnetljivih tekočin, je s predpisom določeno, da morajo biti taki rezervoarji vnetljivih tekočin opremljeni s stabilnimi napravami za gašenje požarov. Gašenje bo uspešno le, če bo v 15 minutah nanešena plast pene debela 40 cm, na gorečo površino v rezervoarju, ki ima premer 10 metrov. V zadnjem času se uporablja tudi lahka pena, ki ima enake sestavine kakor težka pena, njen volumen pa se povečuje s pomočjo posebnih ročnikov za peno. Z lahko peno gasimo predvsem požare v kletih in notranjih prostorih, ki jih je treba hitro prekriti.

Pz-9

1. Pripravi ročnik

2. Potegni varovalko

3. Pritisni zapirac

4. Pritisni ročico na ročniku

Kje in kdaj bomo letos letovali?

Člani kolektiva in njihovi svojci, kot tudi upokoenci PL, lahko svoj letni dopust in ostale proste dneve prebijajo na oddihu v počitniškem domu Novigrad, Gozd Martuljku ali na Veliki planini.

Da bi čimveč članov moglo letovati, smo povečali v Novigradu kapaciteto ležišč iz prejšnjih 120 na 136 ležišč. Z letošnjo sezono uvedemo 7 in 10-dnevno letovanje v Novigradu.

V Gozd Martuljku imamo na voljo 7 ležišč, kjer je možno letovati samo po 7 dni.

Na Veliki planini pa je na razpolago 7 ležišč — skozi vse leto.

Počitniški dom Novigrad bo obratoval od 6. 6. do vključno 12. 9. 1976.

Predsezona traja od 6. 6. do 30. 6., posezona od 1. 9. do 12. 9., glavna sezona od 1. 7. do 31. 8. 1976.

I. CENA PENZIONA

	pred-po-sezona	glavna sezona
— zaposlen zakonski drug (člana kolektiva)	60.—	75.—
— kooperanti in nečlani	90.—	113.—

II. VISINA PLACILA ČLANOV KOLEKTIVA

to so: delavci, nezaposlen zakonski drug, nepreskrbljeni otroci in posvojenci, nepreskrbljeni starši, upokoenci PL (in vzdrževani svojci)		
— razpon OD do din 3.000.—	40.—	50.—
— razpon OD nad din 3.000.—	48.—	60.—

Otroci od 3. do vključno 15. leta starosti imajo 40 % popusta na gornje cene v Novigradu in Gozd Martuljku.

Za letovanje v Gozd Martuljku veljajo isti pogoji kot za Novigrad.

Možno je še 14-dnevno letovanje, vendar samo v pred-po-sezoni, če je prostor, ali pa deljeno v glavni sezoni nekaj dni, ostalo v pred-po-sezoni. Skupaj sme trajati bivanje največ 14 dni (Novigrad + Martuljk) po ceni za člane kolektiva.

Zakonski drug, ki je zaposlen v drugem podjetju plača ceno penziona ne glede na razpon osebnih dohodkov.

Za vse otroke se plača penziona po ceni, ki velja za člana kolektiva Predilnice. Kooperanti in nečlani se smatrajo samo državljani SFRJ.

Ugotavljanje višine OD za obračun letovanja v počitniškem domu se vrši na podlagi izplačanih OD v mesecu januarju in marcu 1976. Prijave je obvezno poslati v obračun OD, kjer bodo ugotovili povpreček izplačanih OD. Če sta oba zakonca zaposlena v našem podjetju, se vzame povpreček seštevka obeh, deljeno z 2. Upokoenci pa morajo predložiti pred nastopom letovanja zadnji odrezek od pokojnine.

III. OSTALE STORITVE

a) Perilo je vključeno v ceni penziona. Le v primeru nočitev ali vmesne zamenjave perila je plačati od garniture din 10.—,

b) Komunalne dajatve otrok do 3. leta starosti (voda, elektrika, vzdrževanje) na osebo dnevno din 5.—,

c) Uporaba hišice (brez penziona) za čas obratovanja: — člani kolektiva z vzdrževanimi svojci in kooperanti na osebo (odrasli + otroci) dnevno din 6.—,

— nečlani na osebo (odrasli + otroci) dnevno din 12.—,

d) Šotornina odpade (dogovor z upravnikom). V primeru dovoljenja s strani SOB Novigrad, sprejme gosta upravnik pod pogojem plačila celotne oskrbe,

e) Uporaba hišic v Novigradu za prvomajske praznike in

druge dneve izven obratovanja (brez perila):

— člani kolektiva z vzdrževanimi svojci in kooperanti (odrasli + otroci) od hišice dnevno din 17.—,

— nečlani (odrasli + otroci) od hišice dnevno din 45.—

IV. VELIKA PLANINA — odprta vse leto

— člani kolektiva (z vzdrževanimi svojci) od osebe dnevno din 8.—,

— nečlani plačajo od osebe dnevno din 25.—,

— otroci do 15. leta starosti imajo 50 % popusta.

V. TURISTIČNA TAKSA v

posameznem počitniškem domu se plača posebej po odredbi pristojne občine Novigrad: junij, julij, avgust po din 5.— na osebo, maj in september po din 4.— na osebo dnevno. Obveznost plačila od 10. leta dalje.

Prijave za letovanje sprejema pisarna obrata družbene prehrane od 19. 4. do vključno 15. 5. Nečlani kolektiva se bodo lahko prijavi šele po tem roku.

Posamezni član kolektiva lahko prijavi le svojo družino in izjemno še 1 člana kolektiva (z družino). Hišice naj bodo polno zasedene. V štiri-ležišnih hišicah naj bodo vsaj 3 osebe, v petležišnih pa 4 osebe. Dve osebi ne moreta biti v štiriležišni hišici, ampak morata počakati na dvoležiščno hišico, ali pa si dobiti druge osebe, s katerimi bodo skupaj letovali.

Okrevanci sindikata in člani kolektiva brez otrok ali s predšolskimi otroci naj dajo prednost v glavni sezoni družinam s šoloobveznimi otroci. Rezervacija hišic za vodilne delavce podjetja ostane.

Zaradi prevelike gneče na prvi dan sprejemanja prijav, se bo vršil vpis letovanja dne 19. 4. od 6. do 14. ure v sobi vratarne podjetja, kasneje pa v pisarni menze.

Obračun oskrbe in prevoza se vrši pred odhodom na letovanje in sicer za 7-dnevno izmeno ob torkih, za 10-dnevno izmeno pa 6 dni pred nastopom oziroma pričetkom letovanja v pisarni obrata družbene prehrane. Prejeto prijavo je obvezno prinesiti s seboj.

Ob sredah zjutraj bodo v »Informacijah« objavljena vsa prosta mesta, na katera naj se zainteresirani takoj prijavijo. Ob četrtkih moramo vsa prosta mesta sporočiti upravniku v Novigrad, s katerimi dalje on razpolaga.

Prijavljenec, ki je prejel napotnico, mora v odrejenem roku koristiti letovanje. Če iz upravičenih razlogov ne more koristiti letovanja v počitniškem domu v odrejenem roku, napotnico pa je že prejel, mora takoj sporočiti pooblaščenemu svojo oviro. Odpoved je pravočasna, če je dana 10 dni pred nameranim pričetkom letovanja, pa tudi v krajšem času, če je bil razlog odpovedi res tehtna okolnost. V nasprotnem primeru je član dolžan poravnati. Skupaj

ti vse stvarne stroške, ki so nastali Počitniškemu domu zaradi nepravočasne odpovedi.

V primeru utemeljene odpovedi letovanja razpolaga s prostimi mesti pooblaščen delavec. S tem odpade morebitna namenska rezervacija člana kolektiva za svoje znance — nečlane.

Član oziroma gost, ki biva v počitniškem domu mora upoštevati določila hišnega reda, ki so razobešena na vidnih mestih. Vsak odgovar-

V kateri hišici in času lahko letujete v letošnji sezoni

Na podlagi predloga delavske kontrole je Upravni odbor počitniškega doma Novigrad sestavil razpored hišic za 7 in 10-dnevno letovanje, o katerem je razpravljala tudi delavski svet podjetja na seji dne 13. 4. 1976.

Za lažjo odločitev letovanja, to je izbiro časa in hišice, se lahko poslužite spodaj navedenega razporeda:

NOVIGRAD		7-dnevna izmena	7-dnevna izmena (za Novigrad in Martuljk)
številka hišice	število ležišč	od — do	
4	4	6/6—13/6	
5	4	13/6—20/6	
6	4	20/6—27/6	
7	4	27/6—4/7	
8	4	4/7—11/7	
9	4	11/7—18/7	
14	4	18/7—25/7	
15	4	25/7—1/8	
18	4	1/8—8/8	
19	4	8/8—15/8	
26	4 + 1 pom.	15/8—22/8	
31	4	22/8—29/8	
32	4	29/8—5/9	
33	4	5/9—12/9	
34	2		
35	2		
36	2		
37	5		
prikolica	4		
prikolica	4		
20	75 + 1 pom.		
GOZD MARTULJK		10-dnevna izmena (za Novigrad)	
ima samo 7-dnevno izmeno		od — do	
1 soba 4 ležišča		6/6—16/6	
1 soba 3 ležišča		16/6—26/6	
		26/6—6/7	
		6/7—16/7	
		16/7—26/7	
		26/7—5/8	
		5/8—15/8	
		15/8—25/8	
		25/8—4/9	
		4/9—12/9	
		skupaj 14 izmen	
		skupaj 10 izmen	

Upokoenci imajo enake pravice kot člani kolektiva.

Regres za letni dopust bo delavcem izplačan v polnem znesku din 1.200.—. Razliko polne cene penziona krije podjetje iz sredstev skupne porabe, namenjenih za vzdrževanje počitniškega doma.

— nečlani na osebo (odrasli + otroci) dnevno din 12.—,

d) Šotornina odpade (dogovor z upravnikom). V primeru dovoljenja s strani SOB Novigrad, sprejme gosta upravnik pod pogojem plačila celotne oskrbe,

e) Uporaba hišic v Novigradu za prvomajske praznike in

NOVIGRAD		10-dnevna izmena
številka hišice	število ležišč	
2	3	
3	3	
10	4	
11	4	
12	4	
13	4	
16	3	
21	4 + 1 pom.	
22	2 + 1 pom.	
23	2 + 1 pom.	
28	4 + 1 pom.	
29	4 + 1 pom.	
30	4 + 1 pom.	
prikolica	4	
prikolica	4	
15	53 + 6 pom.	
20	4 + 1 pom. za posl. str.	
27	4 + 1 pom. za posl. str.	
17	Skupaj	61 + 8 pom.

Poškodbe pri delu

Imeli smo 2 obratni poškodbi in 2 poškodbi na poti na delo.

Služba za varstvo pri delu ima evidentirane tudi tiste poškodbe, zaradi katerih poškodovanci ne iščejo bolniškega staleža. Tako si je vzdrževalec strojev s pomočjo avtomatske naprave »pritrtil« prst na letvasti pas.

Take in podobne poškodbe se največkrat dogode zaradi premajhne osvetljenosti, utesnjenega prostora in prizadevanj, da je popravilo stroja izvršeno v najkrajšem času. Služba za varstvo pri delu je izdelala program preventivnih ukrepov za preprečevanje poškodb za leto 1976. Po programu so realne možnosti, da zmanjšamo število poškodb za 20 % v primerjavi z letom 1975.

Program ne bo izpolnjen, če se v ta prizadevanja ne bomo vsi vključili in to od mojstrov, vodij izmen in samih proizvajalcev.

...je res kriv stroj?

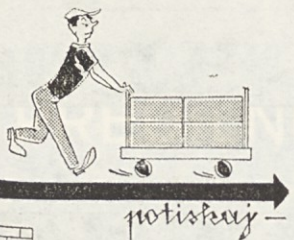
Obratne poškodbe:

1. FRELIH ALOJZ — transportni delavec

Opis poškodbe:

Transportni delavec je s pomočjo ročnega vozička odvažal bale iz avtomobila in jih odlagal na odrejen prostor. Ko je z rokami povlekel voziček naložen z balo s tovarnjaka na bankino, je zadel z mezinco desne roke ob balo, ki je stala na bankini in si ga poškodoval.

Vzrok: Neuporaba zaščitnih rokavic in neustrezen način dela poškodovanca.

2. KOMATAR ŠTEFKA — brigadirka

Opis poškodbe:

Brigadirka je na prstančnem stroju snemala kope preje, natikala na vretena prazne cevke in prejo odlagala v pločevinasti zaboj, ki ga je premikala po vodilu stroja. Pri ročnem premiku sne-

malnega vozička se je nenadoma snel pločevinasti zaboj iz vozička in ji pri padcu poškodoval palec leve noge. Vzrok: nepredvidevanje nevarnosti.

Poškodbe na poti na delo

1. GROZNIK ANGELA

Opis poškodbe:

Poškodovanka se je peljala s kolesom iz vasi Spodnja Jablanica v službo. Na poledneli poti ji je kolo spodneslo. Pri padcu si je poškodovala ramo desne roke in koleno desne noge.

Vzrok: poledica.

2. ZAMAN ANGELA

— izdelovalka papirnatih cev

Opis poškodbe:

Na poti v službo je šla poškodovanka zaradi zapadlega snega, obuta v gumijaste škornje, po desni strani ceste. Pločniki so bili še zameteni od snega. V desni roki je nesla posodo za kosilo in torbico. Pred litijskim mostom je stopila na vzboklino snega in je zato izgubila ravnotežje. Sunkoma je padla na sneg in si pri spodvitju leve roke poškodovala levi podlakt.

Vzrok: zapadli sneg in neočiščena cesta.

Kadrovske vesti

PRISLI V MESECU MARCU 1976

- 1. 3. 1976 — Svenšek Silva, Zagorje, Kidričeva 29 — predilnica sintetičke, 1. izmena
- 1. 3. 1976 — Rappl Lea, Litija, Cesta Zas. bat. 15 — kadrovske splošni sektor
- 11. 3. 1976 — Bajrič Hajrija, Sava, Ponoviče 20 — predilnica sintetičke, 1. izmena
- 15. 3. 1976 — Razpotnik Ljudmila, Zagorje, C. zmage 25 — predilnica bombaža, 2. izmena
- 15. 3. 1976 — Brkovič Veronika, Zagorje, Polje 17 — rezerva predilnice bombaža
- 22. 3. 1976 — Pajk Cveto, Litija, Cesta Zas. bat. 5 — sukalnica, 2. izmena
- 22. 3. 1976 — Lovše Stanislava, Litija, Levstikova 2 — čistilna kolona sukalnice

ODSLI V MESECU MARCU 1976

- 1. 3. 1976 — Svenšek Silva, Zagorje, Kidričeva 29 — v poskusnem roku
- 12. 3. 1976 — Čelik Anton, Šmartno, Leskovca 6 — izjava, da ne želi več delati v OZD
- 27. 3. 1976 — Prijatelj Jože, Litija, Šmarska 6 — izjava,

da ne želi več delati v OZD

30. 3. 1976 — Pevec Emilija, Pusti Javor — odpoved delavca

31. 3. 1976 — Šuštar Štefanija, Litija, Trg na Stavbah 5 — upokojitev

31. 3. 1976 — Mantel Mateja, Litija, Partizanska pot 1 — odpoved delavca

31. 3. 1976 — Smerdel Ana, Spodnji Log 8 — invalidska upokojitev

31. 3. 1976 — Frelih Alojz, Ščit 6 — sporazumno prenehanje

25. 3. 1976 — Fortuna Janez, Jelša 16 — izjava, da ne želi več delati v OZD

15. 3. 1976 — Kos Ivanka, Litija, Ljubljanska 16 — izjava, da ne želi več delati v OZD

29. 3. 1976 — Mlakar Ignac, Kresnice, Goliše 16 — izjava, da ne želi več delati v OZD

UMRLI STA NAŠI UPOKOJENKI:

Jošt Elza, Litija, Rozmanov trg — umrla 23. 3. 1976 v starosti 58 let

Kuhelj Ivana, Litija, Trg na Stavbah 11 — umrla 31. 3. 1976 v starosti 85 let

Ob tednu boja proti raku

(Nadaljevanje s 4. str.)

Ne moremo biti brezbržni do tega, kako neozdravljeni bolniki živijo s svojim rakom in kako za njim umirajo.

Na koncu naj le še omenim, da sta važni področji dejavnosti boja proti raku tudi nenehno izobraževanje zdravstvenih kadrov in pa raziskovanje na vseh področjih, ki smo jih omenili. Le od slednjega lahko pričakujemo novih, učinkovitejših orožij za boj proti tej bolezni in zmago nad njo.

Iz teh, bežno nakazanih vidikov boja proti raku in našega programa, se nam kaže tudi vloga našega Društva za boj proti raku, ki je prostovoljno združenje laikov in strokovnjakov, ki želijo pomagati zdravstveni službi pri zatiranju te bolezni. Akcija Društva se začne tam, kjer se konča njena zmogljivost in pristojnost onkološke zdravstvene službe same, da

bi mogla uveljaviti potrebne ukrepe ter tedaj, ko po uradni poti zbrana sredstva ne zadoščajo več za kritje potreb posameznih področij dejavnosti v boju proti raku. Društvo naj bi bilo posrednik med onkološko zdravstveno službo in javnostjo ter zadevnimi družbenimi dejavniki, posredovalo naj bi jim strokovno načrtovane programe posameznih dejavnosti v boju proti raku in potrebe za njihovo izvajanje ter jih hkrati mobiliziralo k sodelovanju in pomoči. Zato naj bi ta Teden veljal tudi kot spodbuda občanom in delovnim organizacijam tako za včlanjenje v Društvo SR Slovenije za boj proti raku, kot tudi za pomoč pri njegovem delu, saj se bo s tem njihovo hotenje — sodelovati in pomagati pri premagovanju raka — najbolj učinkovito uveljavilo.

Društvo SRS za boj proti raku

Upokojena je bila

V mesecu februarju je bila upokojena Jelenc Ana. Rodila se je leta 1922 v Novi gori pri Krškem.

V Predilnici se je zaposlila že leta 1947, kot snemalka. Po dveh letih zaposlitve je zapustila podjetje in se vrnila v svoj rodni kraj.

Leta 1956 se je z družino preselila v Litijo. Vrnila se je na delo v Predilnico, tokrat v stročnarno, kjer je opravljala delo vse do upokojitve.

»Z delom v stročnarni sem bila zelo zadovoljna. V službo sem vedno rada hodila. S sodelavkami sem se razumela. Večkrat je treba kaj potpeti, pa gre. Tudi mlajše sodelavke so me imele rade. V odnosu do sodelavk sem vedno skušala biti pravična.«

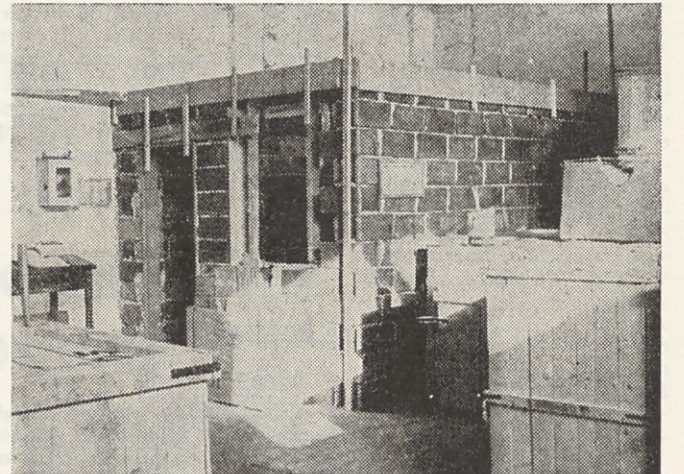
V mesecu avgustu 1975 si je pri delu poškodovala prst na desni roki. Poškodba se še vedno ni pozdravila.

»Zelo sem razočarana, da sem se v zadnjem letu zaposlitve poškodovala. Saj veste, kaj pomeni zdrava roka za gospodinjstvo. V 'Predilcu' je pisalo, da sem bila nepredvidna, kar ni res, saj sem na isti način opravljala delo leta in leta.«

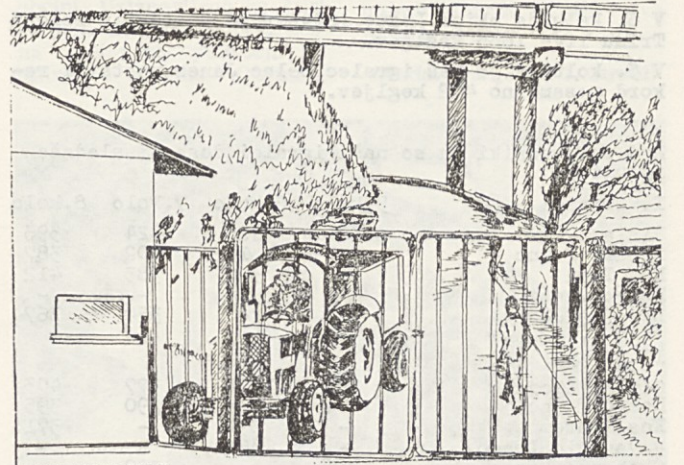
Pred 4 leti ji je bilo dodeljeno novo dvosobno stanovanje na Graški Dobravi. S stanovanjem je zelo zadovoljna, saj je dolga leta stanovala v Farbarjevem gradu v Litiji, kjer je imela majhno, podstrešno stanovanje.

»Se vedno se ne morem sprijazniti, da sem upokojena. Pokojnina ne bo velika. Upam pa, da bom lepo živela, saj sta že oba sinova zaposlena.«

PREDILNICA LITJA

Pomožni prostor za predelavca in skladiščnika preje med gradnjo

Mislite, da se pelje po odpadke? Nel!

Ali pa po stare zaboje? Nel!

Pripeljal se je na delo! Vožil je počasi, bolj varno in ceneje.

Pa še zraka ni preveč onesnažil.

Občinska liga v kegljanju

V nadaljevanju TRIM lige v kegljanju so bili doseženi naslednji rezultati:

5. kolo

IUV II : OŠ Litija	1458 : 1535
IAK : Lesna	1360 : 1604
SS Litija : Gostinci	1390 : 1451
Predilnica I : Beton	1606 : 1439
IUV I : OŠ Gabrovka	1472 : 1143
Mizarstvo : Predilnica II	1601 : 1539

6. kolo

Beton : Mizarstvo	1455 : 1489
Gostinci : IUV I	1452 : 1494
Lesna : SS Litija	1665 : 1346
OŠ Litija : IAK	1507 : 1466
Predilnica I : OŠ Gabrovka	1604 : 1182
Predilnica II : IUV II	1532 : 1361

7. kolo

IUV II : IAK	1458 : 1449
Predilnica II : Beton	1518 : 1664
IUV I : Lesna	1480 : 1597
Predilnica I : Gostinci	1563 : 1469
Mizarstvo : OŠ Gabrovka	1515 : 1306
SS Litija : OŠ Litija	1331 : 1541

8. kolo

IUV I : IUV II	1501 : 1473
Predilnica I : SS Litija	1562 : 1331
Mizarstvo I : IAK	1523 : 1314
Beton : Lesna	1557 : 1553
Predilnica II : OŠ Litija	1544 : 1550
OŠ Gabrovka : Gostinci	1276 : 1524

Lestvica po 8. kolu

1. Predilnica I	8	8	0	12685	: 10990	8	1695
2. Lesna	7	6	1	11175	: 10032	6	1143
3. Mizarstvo	7	6	1	10738	: 10143	6	595
4. OŠ Litija	7	5	2	10200	: 9971	5	229
5. IUV I	6	4	2	8862	: 8615	4	247
6. Beton	8	4	4	11889	: 11736	4	153
7. Gostinci	8	4	4	11627	: 11587	4	40
8. Predilnica II	8	2	6	12098	: 12122	2	- 24
9. SS Litija	7	2	5	9297	: 10136	2	- 839
10. IAK	7	1	6	9740	: 10221	1	- 481
11. IUV II	6	1	5	8481	: 9120	1	- 639
12. OŠ Gabrovka	7	0	7	8288	: 10388	0	-2100

V 6. kolu je ekipa Lesne industrije postavila rekord Trimu lige 1665 kegljev.

V 5. kolu pa je naš igralec Belec Janez postavil rekord posamezno 452 kegljev.

Med posamezniki pa so naši igralci dosegli sledeče rezultate:

I. ekipa	5.kolo	6.kolo	7.kolo	8.kolo
Vizlar Jože	381	425	424	396
Znidar Franc	410	414	402	387
Kos Toni	-	370	383	412
Belec Janez	452	395	-	-
Nejedly Jože	363	-	354	367
II. ekipa				
Glušič Alojz	385	391	377	403
Mešič Franci	381	386	390	395
Kos Cveto	-	394	-	371
Jovanovič Drago	-	361	-	-
Škoberne Franc	373	-	389	-
Svarc Milan	400	-	-	-
Cirar Franc	-	-	350	-
Hauptman Janez	-	-	-	375

Jože Vizlar

Letos se je tudi »PREDILEC« pošalil na račun 1. aprila. Prepričani smo, da ste takoj uganili, da so bile novice, ki so jih poslali »dopisniki« za tretjo številko »Predilca« preveč neverjetne, da bi bile resnične.

Že sam naslov »Dopisniki poročajo posebej za Predilca« je bil prvoaprilski. Takih »dopisnikov« si uredništvo zelo želi. No, reči pa je treba, da se je krog piscev letos le razširil, vendar je vse premalo piscev iz neposredne proizvodnje.

Ne zamerite!

Tudi, če bi referendum uspel, na Vačah zaenkrat še ne bodo gradili letališča. Litijski geodeti, pa verjetno nimajo časa, da bi se ubadali z lokacijo proge za veselalom na Sitarjevcu, ker bodo čiš sitarjevski pretvornik ne bo mogel sprejemati TV signalov iz daljne Amerike, se lahko Litijani oddahnejo, ker jim ne bo treba plačati tistih 500 novih dinarjev. Ob tej priliki naj vas spomnimo, da nas ločijo do predvidenega roka, ko naj bi bil TV pretvornik resnično postavljen, le še trije meseci.

Zdaj pa še rešitev uganke KAJ JE BILO...?

Solarji so zaman gledali med drevesa, kajti to je bila PRVOAPRILSKA SALA (iz besed »SLAP,« PRAVI SOLARKA...).

Se enkrat: brez zamere!

Posebni dopisnik

Naj, naj, naj... in denar

NAJVEČJA VSOTA izgubljenega denarja, ki jo je pošten najditelj vrnil, je bila 240.000 dolarjev. Našel jo je marca 1961 na cesti v Los Angelesu neki brezposeln črnc, in jo vrnil lastnikom. Ko so časopisi to objavili, je dobil najditelj množico pisem. Četrtnina od teh ga je prepričevala, da je nor.

NAJBOGATEJSI ČLOVEK na svetu je po uradnih cenitvah ameriški industrijalec Jean Paul Getty. Njegovo premoženje cenijo na 1.338.000.000 dolarjev.

NAJISTAREJSE BANKOVCE v zahodnem svetu je začela izdajati neka banka v Stockholmu julija 1661. Ti niso ohranjeni. Pač pa se lahko še vidi bankovec po pet dolarjev z datumom 6. decembra 1662.

NAJTEŽJI KOVANEC je bil švedski bakreni novc za 10 dalerjev iz leta 1659. Tehal je 19,7 kilograma.

NAJVISJA VSOTA, ki jo je kdo priigral na TV tekmovanju, je bila 264.000 dolarjev. Prislužil si jo je Teddy Naler pri tekmovanju na kvizu septembra 1958. Ko se je marca 1960 spet pojavil za tekmovanje, je že v začetku padel, ker ni znal razlikovati vzhoda od zahoda. Bil je besen. »Ti neumni zemljevidi so me vrgli!« je zagodel.

Zadnje ure »Štale«, danes je ni več

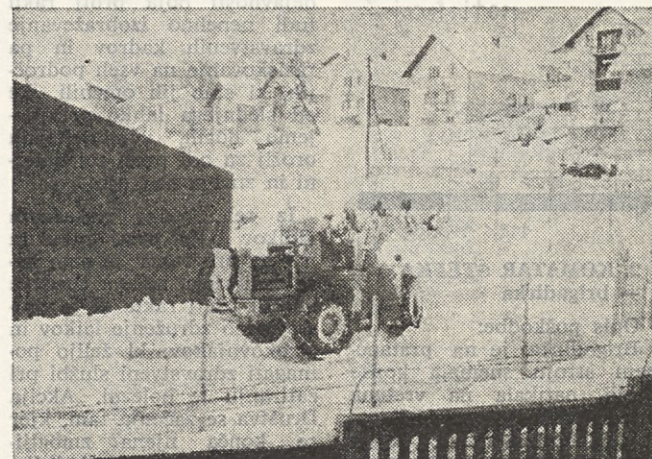
Sneg tudi nam ni prizanesel!

Plast snega na koridorjih je bila že predebela

Pridnim rokam z lopatami...

... je priskočila na pomoč mehanizacija